

REMISSVAR GOD OCH NÄRA VÅRD – RÄTT STÖD TILL PSYKISK HÄLSA (SOU 2021:6)

Inom ARM:s (Arbets-och Miljömedicinsk) förening har ovanstående utredning genomgått.

Vi håller med att Primärvården ska tillhandahålla de hälso- och sjukvårdstjänster som krävs för att tillgodose vanligt förekommande *fysiska och psykiska* vårdbehov enligt utredningens **Författningsförslag--- Ändring i HSL** (föreslagen lydelse).

Styrelsen inom ARM tycker däremot att alldeles för lite uppmärksamhet har lagts på Företagshälsovårdens (FHV) viktiga roll i detta sammanhang. Med det argument att FHV ofta har ett gott och nära samarbete med arbetsgivarna. Tillsammans med patienten, företrädare för FHV, arbetsgivaren och även Försäkringskassan (FK) så strävar man tillsammans att hitta en lösning som fungerar i praktiken. Därav krävs det stor fokus på proaktiva insatser i tidigt skede, då det på sikt ger ett hållbart långsiktigt arbetsliv. Att börja i tid med sund livsstil och hälsosamma beteenden redan med barn och ungdomar är en stor del i arbetet för att senare i vuxen och arbetsför ålder förebygga psykisk ohälsa.

Enligt FK som också framgår ur utredningen, är nästan hälften av dagens sjukskrivningar relaterade till psykisk ohälsa och även om någon ökning generellt inte setts på senare år tenderar sjukfrånvaron relaterad till psykisk ohälsa att bli allt längre. Det finns tecken på att pandemin på olika sätt också påverkat den psykiska hälsan i befolkningen. Detta bl.a. då många under pandemin blivit av med sitt arbete, lever mer isolerat, rekommenderas att arbeta hemifrån om arbetet så tillåter, hålla social distansering etc. och detta i sig kan i slutändan leda till psykisk ohälsa för den enskilde.

Av den anledningen anser ARM det viktigt att tidig kontakt tas med FHV för patient med psykisk ohälsa och där FHV sen i sin tur får agera som hjälpande aktör samt vara en sammankopplande länk mellan patient, arbetsgivare och FK. Det är oerhört viktigt att så fort patienten söker för psykisk ohälsa och därmed riskerar eller blir sjukskriven att kontakten tas. Helst bör det ske långt före dag 90 i Försäkringskassans rehabiliteringskedja. Fångar man upp patientens psykiska ohälsa i ett tidigt skede när hen söker, så minimeras patientens lidande och leder till snabbare tillfrisknande på individnivå.

Dessutom så innebär tidigt insatta insatser via bland annat FHV som ovan nämnts på samhällsnivå och för staten minskade sjukskrivningskostnader och därmed ökade skatteintäkter. På arbetsgivarnivå så innebär det minskade sjuklönekostnader, minskat produktionsbortfall etc.

Rehabkoordinatorer är en viktig del i arbetet med samordning mellan olika aktörer för att förebygga psykisk ohälsa på individ och samhällsnivå. Framkommer i utredningen att de inte har formell kompetens (regeringens beslut) eller behöver vara legitimerad personal. Ett angeläget skäl till att de ska ha formell kompetens är att de ska vara mycket väl insatta i fysiska och psykiska åkommor, samt vara väl förtrogna i försäkringsmedicin kring sjukskrivningsfrågor och snabbt kunna ta till arbetslivsinriktade åtgärder för snabb återgång i arbete när detta krävs.

Vad gäller finansiella medel så kan arbetsgivare via FK:s godkända anordnare få ekonomiskt bidrag för att anlita företagshälsovård för att utreda, planera, initiera, genomföra och följa upp arbetsplatsinriktade åtgärder s.k. arbetsplatsinriktat rehabiliteringsstöd.

Dock är det viktigt att ta i beaktandet att Försäkringskassans arbetsplatsinriktade stöd uppgår totalt till 150 miljoner kronor 2021. För år 2020 uppgick stödet totalt till 218 miljoner kr, alltså en minskning av stöd till arbetsgivarna på 68 miljoner i år (2021). Minskat stöd som ovan nämnts från Försäkringskassan undanröjer korta och långa arbetsplatsinriktade rehabiliteringsåtgärder som stödjer arbetsgivarna med hälsosamma beteenden hos individer och arbetsplatser.

Primärvårdens roll är bland annat att identifiera vårdbehov hos människor och hänvisa de till rätt vårdinstans vid behov. Samarbetet med FHV kan dock förbättras genom att ställa krav på samarbete mellan sjukvård (primärvården) och FHV. Idag fördröjs diagnostisering, vård och behandling pga bristande tillgänglighet i primärvården och generellt i sjukvården.

Då staten har förutsättningar att peka på huvudmännens ansvar och huvudmännen att uppmärksamma ansvaret på vårdgivarnivå i befolkningen så kan därmed också finansiella medel utgivna av staten påverkas hos olika hälso-och sjukvårdsaktörer.

Det är ett aktivt och kontinuerligt kvalitetsarbete som krävs för en hållbar och långsiktig lösning i arbetslivet. Att analysera och följa upp effekterna av insatta åtgärder och deras effekt på individ, arbetsgivare och på samhällsnivå.

För ARM/

Dr Marika Drijovska
Specialist Arbetsmedicin och allmänmedicin

TRELLEBORG 2021-08-22